

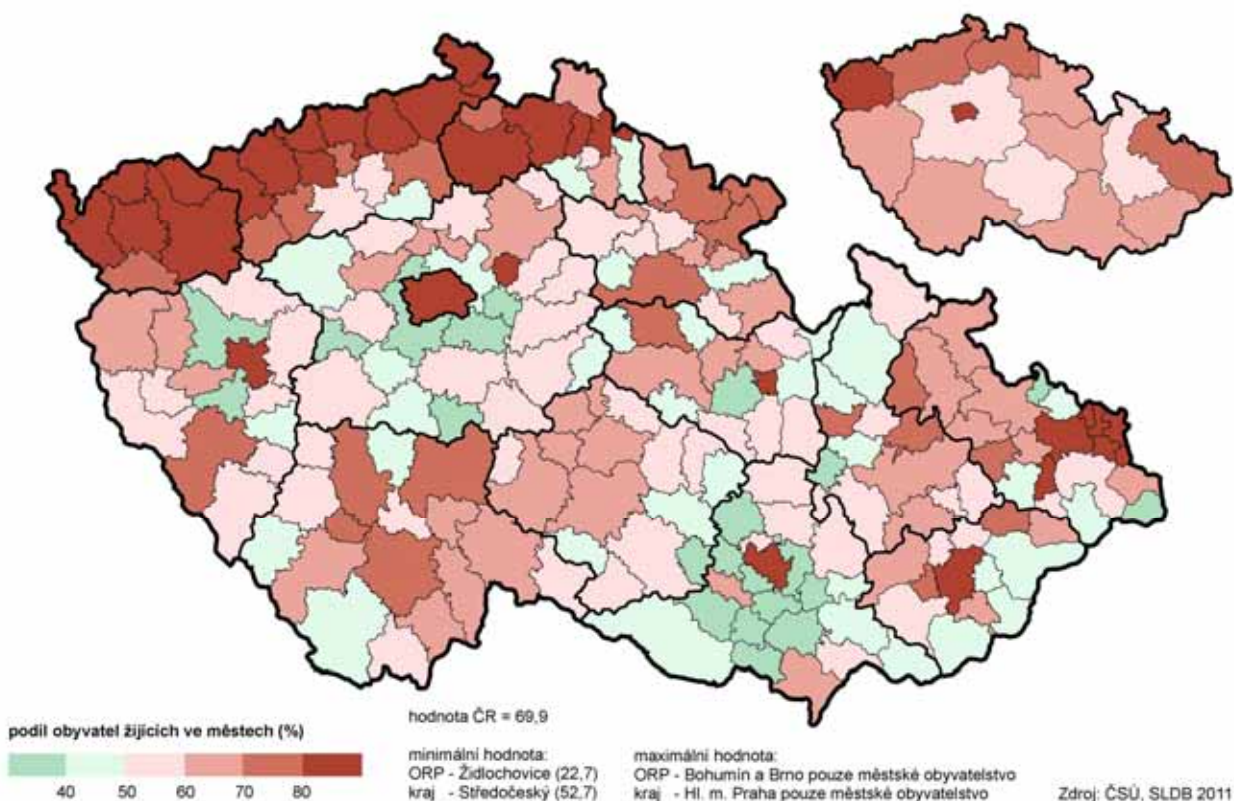
2. Sídelní struktura a způsob bydlení

2.1. Sídelní struktura

Sídelní struktura je stabilní...

Osídlení Královéhradeckého kraje je dáno jeho geografickou polohou a historickým vývojem. Rozmístění obyvatel na území kraje od minulého sčítání je bez významných změn. Královéhradecký kraj má již od roku 1995 celkem 448 obcí, nevznikla ani nezanikla žádná obec. Ke dni sčítání 26. 3. 2011 mělo celkem 48 obcí statut města. Ve městech žijí více než dvě třetiny obyvatel kraje, což podle výsledků sčítání představovalo 370 tisíc obyvatel a ve venkovských obcích (nemají statut města) žilo 178 tisíc obyvatel. Největším městem je krajské sídlo Hradec Králové s 94 314 obyvateli, dále Trutnov s 30 312 a Náchod s 20 394 obyvateli. Tabulka s výsledky sčítání podle největších měst kraje je uvedena v příloze.

Městské obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

...deset obcí získalo titul městys...

Deset obcí získalo po roce 2006 statut městyse. Staronový titul městyse se objevuje v zákoně č. 234/2006 Sb., o obcích a městyse se staly obce Černý Důl, Pecka, Mlázovice, Podhradí, Machov, Nový Hrádek, Velké Poříčí, Doudleby nad Orlicí, Častolovice a Mladé Buky. Novela zákona o obcích zároveň umožnila navrátit statut města historickým městům, tj. obcím, které byly přede dnem 17. května 1954 městy. V kraji tak získalo statut města podle tohoto zákona v období mezi sčítáními pět měst - Miletín, Železnice, Stárvkov, Pilníkov, Vysoké Veselí.

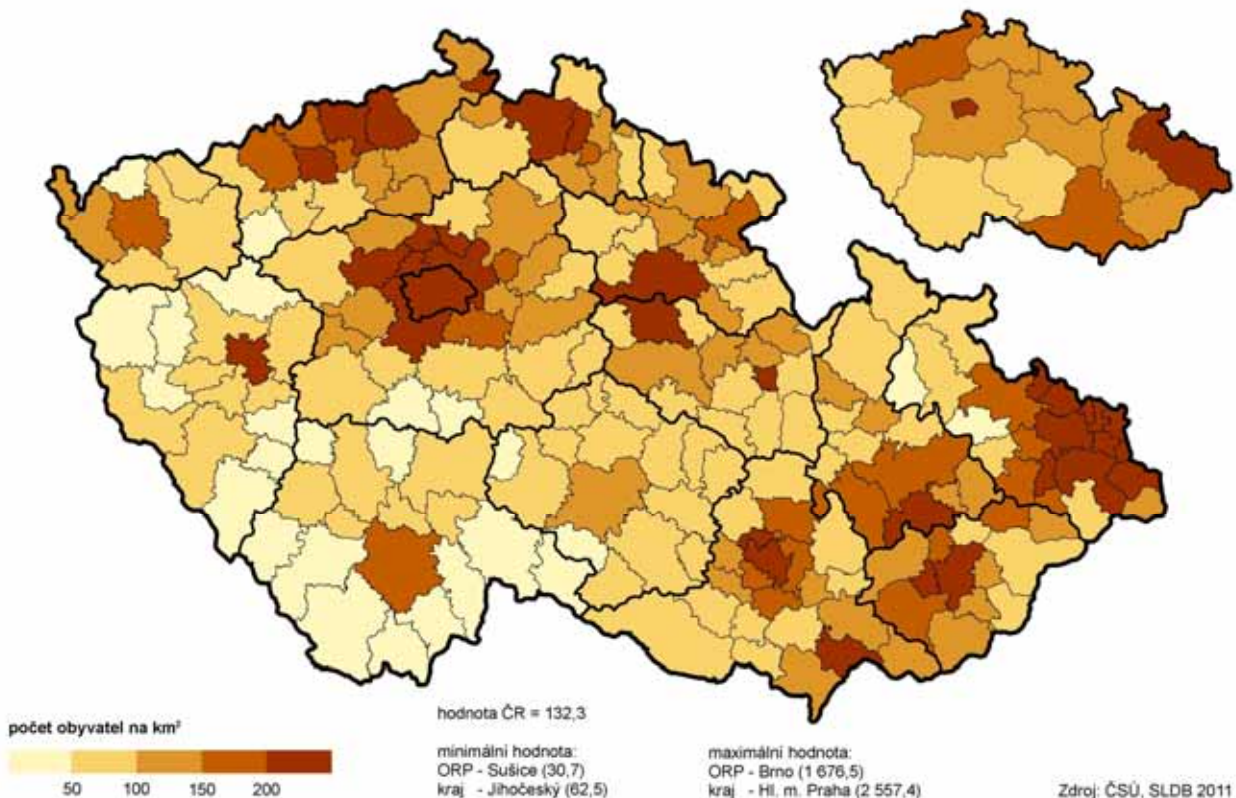
...čtvrtina obyvatel kraje bydlí ve správním obvodu Hradec Králové...

Z hlediska správního bylo k 1. 1. 2003 v kraji zřízeno celkem 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem zákonem č. 314/2002 Sb. Příslušnost obcí do správních obvodů byla k 1. 1. 2005 upravena novou vyhláškou č. 388/2004 Sb., a tím došlo ke změnám ve vymezení správních obvodů. Obce Čermná, Očelice a Staré Smrkovice byly administrativně přesunuty do jiných správních obvodů obcí s rozšířenou působností a tím i nových pověřených obecních úřadů v rámci kraje. Největší i nejlidnatější je správní obvod Hradec Králové, který spravuje téměř pětinu obcí kraje s více než čtvrtinou obyvatel kraje.

Tab. 2.1.1 Základní ukazatele sídelní struktury podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

	Počet			Hustota obyvatel (osoby/km ²)	Na 1 obec připadá			Podíl obyvatel žijících (%)	
	obyvatel	obcí			rozloha (km ²)	obyvatel	částí obcí	ve městech	v obci s rozšířenou působností
		celkem	z toho měst						
Kraj celkem	547 916	448	48	115,1	10,6	1 223,0	2,4	67,5	49,1
v tom správní obvod ORP:									
Broumov	16 312	14	3	62,9	18,5	1 165,1	2,6	72,5	46,7
Dobruška	19 959	26	2	71,5	10,7	767,7	2,3	49,8	34,5
Dvůr Králové nad Labem	26 645	28	1	103,3	9,2	951,6	2,2	59,1	59,1
Hořice	18 305	29	2	94,9	6,6	631,2	2,1	53,0	48,0
Hradec Králové	145 373	81	5	214,6	8,4	1 794,7	2,1	76,0	64,9
Jaroměř	18 864	15	1	136,1	9,2	1 257,6	3,0	65,5	65,5
Jičín	48 231	77	7	80,8	7,7	626,4	2,6	59,7	34,8
Kostelec nad Orlicí	24 628	22	3	110,2	10,2	1 119,5	2,3	59,0	25,6
Náchod	60 384	36	6	169,8	9,9	1 677,3	3,1	74,3	33,8
Nová Paka	13 166	5	1	135,5	19,4	2 633,2	6,8	69,4	69,4
Nové Město nad Metují	13 990	13	1	142,6	7,5	1 076,2	1,9	68,0	68,0
Nový Bydžov	17 288	23	1	80,7	9,3	751,7	2,0	41,5	41,5
Rychnov nad Kněžnou	33 242	32	4	69,3	15,0	1 038,8	2,3	60,4	33,8
Trutnov	63 379	31	8	106,4	19,2	2 044,5	2,5	74,5	47,8
Vrchlabí	28 150	16	3	95,9	18,3	1 759,4	1,7	66,3	44,9

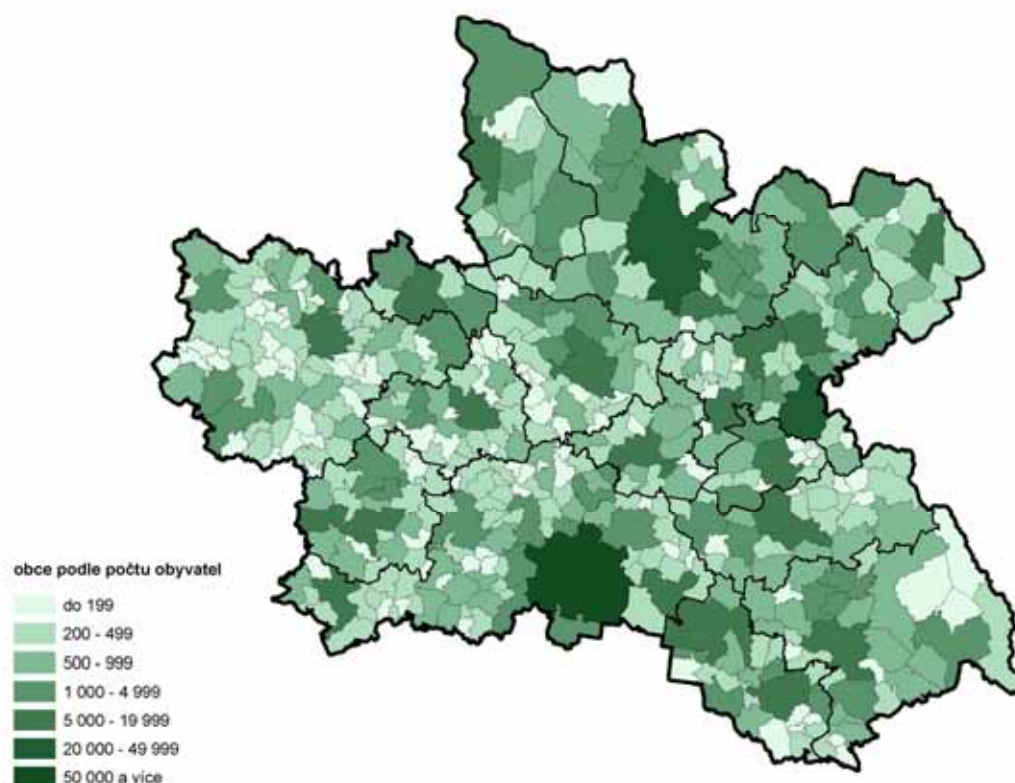
Hustota obyvatelstva ve správních obvodech ORP a krajích

...přesun obcí Jílovice, Ledce a Vysoký Újezd do území okresu Hradec Králové.

Území Královéhradeckého kraje tvoří pět okresů. S účinností od 1. ledna 2007 nabyla platnosti vyhláška č. 513/2006 Sb., o stanovení území okresů a jejím smyslem bylo sladění území okresů se správními obvody obcí s rozšířenou působností. Jednalo se o případy, kdy správní obvody byly vytvořeny přes hranice okresů. V našem kraji tak byly obce Jílovice, Ledce a Vysoký Újezd z okresu Rychnov nad Kněžnou zařazeny do okresu Hradec Králové.

Velikostní skupiny obcí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

Snižil se počet sídel do 199 obyvatel a vzrostl ve skupině 200–499...

Pro Královéhradecký kraj je typický velký počet menších a středních sídel. Vzhledem k neměnnému počtu obcí nedošlo k výrazným změnám ve vývoji sídelní struktury ani podle velikostních skupin obcí oproti sčítání v roce 2001. Největší změna nastala ve skupině nejmenších obcí do 199 obyvatel, kterých ubylo a naopak vzrostl počet obcí ve skupině 200–499 obyvatel.

Tab. 2.1.2 Sídelní struktura podle velikostních skupin obcí k 26. 3. 2011

	Počet obcí	Podíl (%)	Rozloha obcí (km ²)	Podíl (%)	Počet obyvatel	Podíl (%)	Hustota obyvatel (osoby/km ²)
Kraj celkem	448	100,0	4 759	100,0	547 916	100,0	115,1
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	114	25,4	569	11,9	15 625	2,9	27,5
200 - 499	165	36,8	1 269	26,7	53 544	9,8	42,2
500 - 999	91	20,3	1 142	24,0	60 697	11,1	53,1
1 000 - 4 999	56	12,5	1 024	21,5	106 231	19,4	103,7
5 000 - 19 999	19	4,2	512	10,8	166 799	30,4	325,5
20 000 - 49 999	2	0,4	137	2,9	50 706	9,3	371,0
50 000 a více	1	0,2	106	2,2	94 314	17,2	892,4

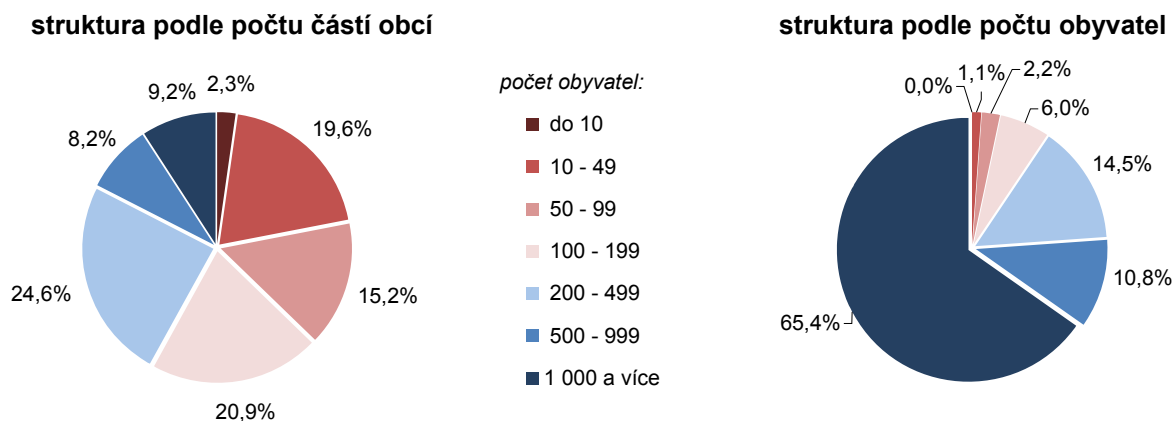
...vyšší podíl malých sídel do 1 000 obyvatel a měst ve skupině 5 000–19 999 než v průměru za ČR...

Proti celorepublikovému průměru je v kraji vyšší podíl nejmenších obcí do 1 000 obyvatel a ve skupině měst 5 000–19 999 obyvatel, kde bydlí téměř třetina obyvatel kraje. Z hlediska územního má nejvíce rozdrobenou sídelní strukturu okres Jičín a zejména správní obvod ORP Jičín, kde je největší počet obcí do 500 obyvatel.

...přibýly 3 části obce...

V roce 2011 připadlo na 448 obcí celkem 1 074 částí obcí. V průběhu desetiletí mezi sčítáními přibýly jen tři části obce. Počet částí na jednu obec představoval 2,4 stejně jako v roce 2001.

Graf 2.1 Velikostní struktura částí obcí

2.2. Druh pobytu

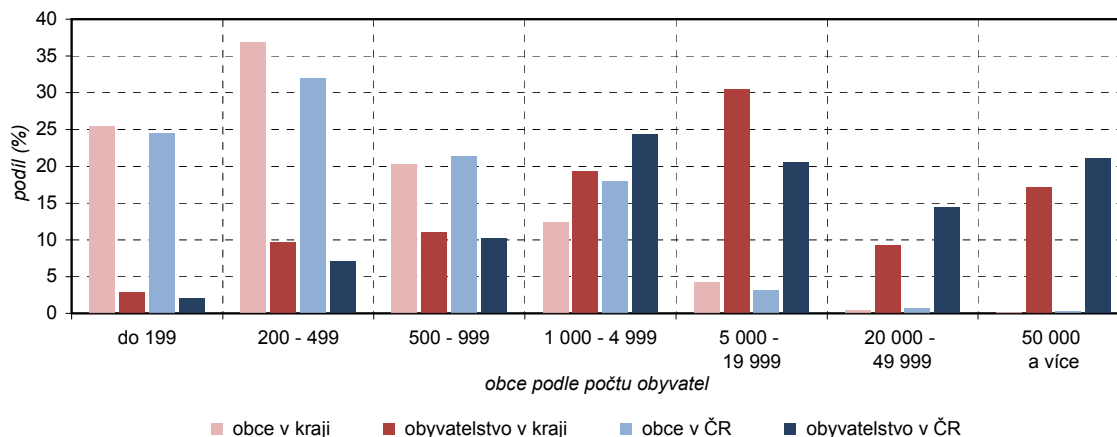
S trvalým i obvyklým pobytem žilo v kraji 94,2 % obyvatel...

Zásadní změnou pro sčítání v roce 2011 byla metodická změna druhu pobytu, kdy se počet obyvatel, domů i bytů podle Nařízení EU sčítal podle obvyklého pobytu. Podle definitivních výsledků žilo v kraji téměř 548 tisíc obyvatel s obvyklým pobytem, z toho většina měla pobyt obvyklý a zároveň i trvalý a jen 5,8 % obyvatel se sečetlo jen s obvyklým pobytem, což představovalo 31 744 osob. Tento poměr byl zhruba zachován ve všech sledovaných velikostních skupinách od nejvyššího relativního podílu v obcích 1 000–4 999 po nejnižší v městech Náchod a Trutnov spadajících do skupiny 20 000–49 999.

2.2.1 Obvykle a trvale bydlící obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí

	Osoby s obvyklým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Osoby s trvalým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Rozdíl mezi počtem osob s obvyklým a trvalým pobytem	
		obvyklým i trvalým	jen obvyklým		trvalým i obvyklým	jen trvalým	celkem	%
Kraj celkem	547 916	94,2	5,8	554 155	93,1	6,9	-6 239	-1,1
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	15 625	93,2	6,8	13 932	91,2	8,8	1 693	12,2
200 - 499	53 544	94,5	5,5	56 489	92,1	7,9	-2 945	-5,2
500 - 999	60 697	93,9	6,1	60 277	92,2	7,8	420	0,7
1 000 - 4 999	106 231	93,0	7,0	109 009	92,4	7,6	-2 778	-2,5
5 000 - 19 999	166 799	95,0	5,0	168 980	93,7	6,3	-2 181	-1,3
20 000 - 49 999	50 706	95,3	4,7	51 766	93,3	6,7	-1 060	-2,0
50 000 a více	94 314	93,8	6,2	93 702	94,4	5,6	612	0,7

Graf 2.2 Sídlní struktura obcí Královéhradeckého kraje a České republiky (bez Hl. m. Prahy)

2.3. Způsob bydlení

Mimo byty bylo sečteno 2,9 % obyvatel... Naprostá většina obyvatel Královéhradeckého kraje bydlí v domech, jen půl procenta osob bylo sečteno v objektech mimo bytový fond. Převažující způsob bydlení je v bytech, přitom 50,8 % obyvatel bydlelo v rodinných domech a 40,8 % v bytových domech. Kromě toho byly zjišťovány i ostatní způsoby bydlení mimo byty, v nichž v Královéhradeckém kraji bylo sečteno 2,9 % osob. Z ostatních budov bydlely osoby nejčastěji v bytech provozních budov a senioři v domovech a penzionech pro seniory, těch bylo sečteno více než 3 tisíce. Na rozdíl od roku 2001 se nezjišťovala ani u domů ani u bytů kategorie „obydlen přechodně“.

Tab.2.3.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom		
		v bytech	v zařízeních	jinde
Bydlící osoby v domech	544 899	534 205	9 351	1 343
v tom:				
rodinné domy	306 634	306 232	331	71
bytové domy	222 325	220 918	1 322	85
ostatní budovy	15 940	7 055	7 698	1 187
v tom:				
ubytovací zařízení	5 668	1 417	4 163	88
z toho:				
ubytovny a svobodárny	1 391	356	950	85
studentské koleje	76	6	70	-
domovy mládeže, internáty	94	85	9	-
dětské domovy	181	28	153	-
domovy důchodců	2 157	17	2 138	2
penziony pro důchodce	978	849	129	-
ústavy sociální péče pro postižené	655	29	625	1
kláštery a konventy	69	40	29	-
nemocnice, léčebná zařízení, lázeňské ústavy	270	35	219	16
zařízení pro krátkodobé ubytování	1 021	565	359	97
azylová zařízení	109	8	100	1
věznice, vazební věznice	1 419	-	1 419	-
provozní budovy ¹⁾	7 453	5 030	1 438	985
Bydlící osoby v objektech mimo bytový fond	2 550	x	34	2 516
z toho:				
rekreační chata, chalupa	1 287	x	x	1 287
nouzové obydlí, přístřeší	1 200	x	x	1 200
mobilní (pohyblivé) obydlí	29	x	x	29

¹⁾ provozní budovy s byty, správní úřady (ohlašovny pobytu) a jiné budovy nesloužící k bydlení

...jen 467 osob bylo sečteno jako osoby bez domova. Za místo obvyklého pobytu je u bezdomovců, v souladu s mezinárodními doporučeními, považováno místo sečtení. V datových výstupech jsou bezdomovci zahrnuti územně v lokalitách, kde byli sečtení, pouze v údajích za osoby. Těchto osob bylo v kraji sečteno celkem 467, z toho dvě pětiny mužů.

Tab. 2.3.2 Bezdomovci podle pohlaví, věku a rodinného stavu

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Bezdomovci	467	80,9	19,1	3,9	91,0	5,1
z toho podle rodinného stavu:						
svobodní, svobodné	213	80,3	19,7	8,5	88,7	2,8
ženatí, vdané	44	70,5	29,5	x	90,9	9,1
rozvedení, rozvedené	195	85,1	14,9	x	95,4	4,6
ovdovělí, ovdovělé	14	64,3	35,7	x	71,4	28,6